
EKSPERTVURDERING

TIL: Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg

FRA: Nordjyske Vandselskabers Samarbejdsforum

EMNE: Lovgivningen vedrørende spildevand, håndtering af overfladevand og klimatilpasning

DATO: 15. marts 2021

PROBLEMET:

Spildevandshåndteringen i Danmark reguleres primært efter tre love: Miljøloven, Vandsektorloven og Betalingsloven. Hertil kommer andre vigtige lovgivningselementer, herunder bestemmelser vedrørende klima og bæredygtighed. Samspelet mellem lovene er komplekst og ikke altid uden problemer. Der er fx en skæv finansiering af de opgaver, som spildevandsselskaberne har - herunder stigende ikke-finansierede omkostninger til klimasikringstiltag og regnvandshåndtering. Betalingsloven for spildevandsanlæg var stærkt påkrævet, da den blev vedtaget i slutningen af 1980'erne, men trænger nu til en revision.

UDFORDRINGERNE P.T.:

I forhold til **Betalingsloven**, er der indbygget en alvorlig skævhed mellem på den ene side de, der forurener eller belaster med spildevand og regn- og overfladevand, og på den anden side de, der betaler. Det betyder, at hr. og fru Jensen, som betaler for egen spildevandsafledning, ikke kun finansierer egen miljøbelastning men også en masse andet. I takt med at spildevandsselskaberne pålægges flere nye opgaver - fx i forbindelse med klimasikring og påtvungne trappemodellsrabatter til erhvervslivet - er denne skævhed de sidste 10 – 15 år vokset til – for spildevandsselskaberne at se - urimelige proportioner.

Spildevandsselskaberne er de bedst egnede til at varetage opgaver så som klimasikring og regnvandshåndtering. Da spildevandsselskaberne efter **Vandsektorloven** er sat i verden som hvile-i-sig-selv monopoler og til at håndtere og udføre behandling af spildevand – kan de kun opkræve for spildevandsomkostningen. Dog er det regnvandshåndteringen og klimatilpasningen, der dræner kassen hos selskaberne. Oven i dette medvirker kravene fra Konkurrencestyrelsen om årlige effektiviseringer til at vanskeliggøre udførelsen af de basale opgaver.

Siden reformerne af vandsektoren for 10 år siden, har gratis tilslutningsafgift for nye boligenheder på eksisterende kloakerede grunde kostet de øvrige tvungne interessenter i kloakforsyningen over en milliard kr. på landsplan. Det kan kun finansieres ved at hæve taksten. Derfor er det nødvendigt at få præciseret i loven, at der skal betales tilslutningsbidrag pr. boligenhed uanset hvilken konstruktion, man befinder sig i.

Hver gang taksten hæves i et forsyningsselskab, går det mest ud over pensionister, enlige og småbørnsfamilier, da disse grupper har et højere vandforbrug per hoved end de øvrige. Det forværres for pensionister og enlige i alle de forsyninger, der opkræver fast bidrag ud over det variable (9 ud af 10 af forsyninger opkræver fast bidrag). Jo mindre vandforbrug forbrugeren har, jo dyrere bliver det pr. kubikmeter. Dermed ender husstandene med at betale langt mere for deres spildevand – og dermed for håndtering af overflade- og regnvand samt klimatilpasning, end de, der belaster forsyningernes systemer mest.

Overfladevandet, inklusive regn- og vejvand, der skal håndteres indenfor kloakerede områder, fordeler sig i en typisk kommune ca. med 30% fra husstande, 40% fra vejarealer og 30% fra erhvervs- og industriarealer. De sidste får rabat efter trappemodellen. Vejejerne betaler nul kroner til driften og maksimalt 8% af anlægsomkostningerne om året i overfladevandskloakerede områder. Beregninger viser, at husejerne, fortsat med pensionister og enlige som mest betalende, betaler 75 - 80% af forsyningens udgifter til håndtering af overfladevand selvom de kun belaster med ca. 30% af udgifterne.

På denne baggrund – mener vi - er det nødvendigt at få indført et nyt begreb, der hedder "belasteren betaler" for overflade- og vejvand, hvor der løbende betales for vandafledning per arealenhed.

Desuden opfordrer vi til, at den del af **Miljøbeskyttelsesloven**, der omhandler separatkloakering revideres, således at forsyningerne har mulighed for at føre kontrol med og opkræve for ukorrekte tilslutninger på privat grund. Sidst men ikke mindst er det nødvendigt at tilpasse reglerne om tilskud og afgifter i forbindelse med biogas/energiproduktion på renseanlæg. I dag er det billigere for selskaberne at brænde gas af på en fakkeltil stor skade for klimaet end at tage hensyn til miljøet.

LØSNINGER:

Som vandekspertter finder spildevandsselskaberne det oplagt at kunne varetage yderligere samfundsopgaver, der er naturlige i forhold til de øvrige opgaver, selskaberne har i forvejen. Selskaberne har stor ekspertise på deres områder samt en klar fornemmelse for de samspilsproblemer, der udspringer af de forskellige love. Selskaberne kan imidlertid i dag kun opkræve takster for spildevandsomkostningen, mens regnvandshåndtering og klimatilpasning mv. dræner kassen gennem årlige effektiviseringskrav på omkostninger til rør og bassiner, der allerede er afholdt samt at omkostningerne til at drive de nye anlæg stiger betragteligt med de øgede krav.

Det er samfundsmæssigt fornuftigt at håndtere de forskellige problemstillinger med baggrund i, at alle, der har fordel af investeringerne, også bidrager forholdsmæssigt med betalingen til både anlæg og drift.

Vi – en række nordjyske spildevandsselskaber - ser det som nødvendigt, at Folketing og statsadministration vil gå i dialog med spildevandsektoren om en nødvendig revision af overforfærdte love. Vi stiller os til rådighed for sparring og mere information.

Udarbejdet af: Brønderslev Forsyning, Frederikshavn Forsyning, Hjørring Vandselskab, Mariagerfjord Vand, Morsø Forsyning, Rebild Forsyning og Vesthimmerlands Forsyning. På <https://www.linkedin.com/company/7248235/admin/> kan læses et uddybende baggrundsnotat.